

הערכת תלקיט של הוראה¹

קריטריונים/סטנדרטים אפשריים להערכת התלקיט

להלן מערכות קריטריונים שנוסחו במוסדות אקדמיים שונים לשם הערכת תלקיט של הוראה.

מוסד א

- עדות לרפלקציה על ההוראה;
- ההוראה ושיטותיה צריכות לשקף את הפילוסופיה האישית של המרצה;
- משוב מהסטודנטים בקורסים שמלמד המרצה;
- משוב מעמיתים;
- משוב על יעילות ההוראה ממקורות אחרים;
- עדות על ההתפתחות האישית של איש הסגל בנושאים אלה.

בגיליון קודם של

“על הגובה” הצגנו את התלקיט, מטרותיו ומבנהו.

המאמר כאן עוסק בהערכת התלקיט לשם השגת מטרותיו, ואולם יש לזכור כי אין מעריכים את התלקיט - מעריכים את ההוראה בשימוש בתלקיט!

מוסד ב

- עדות למומחיות בתחום;
- עיצוב ותכנון ההוראה;
- ביצוע ההוראה;
- הערכות הסטודנטים;
- תוצאות הלמידה;
- רפלקציה והערכה עצמית של ההוראה ושיפורה על בסיס הסעיפים הקודמים;
- הובלה בנושאי הוראה.

מוסד ג

- הערכה מעצבת והערכה מסכמת של ההוראה (במהלך הסמסטר ובסופו בהתאמה);
- עדות של עמיתים: הערכת מעצבת או מסכמת של ההוראה המבוססת על תצפית בשיעור והערכת הסילבוס;
- עדות של הסטודנטים: הערכה מסכמת, ראיונות, מכתבי הערכה;
- עדות על בסיס הערכה עצמית: הערכה על בסיס רפלקציה על ההוראה ועל אינטראקציה עם עמיתים וסטודנטים.

איך להעריך הוראה באמצעות תלקיט?

מטרת התלקיט היא לקדם את ההוראה ולשמר בכתב את ההישגים בהוראה על כל היבטיה. כפי שהכנת התלקיט מהווה הליך מורכב, כך גם הערכתו. מכיוון שיש להתחשב בחופש האקדמי, הבסיס להערכת ההוראה צריך להיות הצהרת איש הסגל על הפילוסופיה האישית שלו בהוראה, כפי שנוסחה על ידו בתלקיט. ההוראה צריכה לשקף את הפילוסופיה האישית, והתלקיט צריך לספק עדות מוצקה ליישום הפילוסופיה האישית בהוראה. דרישות אלו מסבכות את הערכת התלקיט של אנשי סגל שונים, שכן עשויות להיות להם השקפות ותפיסות שונות לחלוטין באשר למטרותיהם בהוראה. אולם מלבד הפילוסופיה האישית ושיטת ההוראה האישית, כל

איש סגל צריך להציג בתלקיט שלו גם עדות לקיום של כמה עקרונות כלליים – קריטריונים וסטנדרטים שצריכים לחול על כל אנשי הסגל, כדי לקדם את הלמידה הטובה של הסטודנטים. הערכה נאותה של תלקיט של הוראה מחייבת לנסח מראש קריטריונים מפורשים לשיפוט. חשוב מאוד שהקריטריונים לא יתבססו רק על עדויות כמותיות כמו דירוגי הסטודנטים. כדי לעצב את הקריטריונים צריך:

1. להחליט מה המעריכים רוצים ללמוד מהתלקיט;
  2. להחליט מה צריך לכלול בתלקיט כדי להשיג את התוצאה המבוקשת;
  3. לנסח את הקריטריונים לשימוש בהערכה.
- ללא ספק, הקריטריונים להערכה ישתנו בהתאם לקבוצה שמעריכה את התלקיט או שבעבורה נעשית ההערכה. אין אף מערכת קריטריונים שמתאימה לכל המקרים.

1 בהמשך למאמר: תלקיט של הוראה בינוך הגבוה - סיכום תמציתי, על הגובה, 6, 37

תושפע על ידי ההערכה הנדרשת. ההערכה הראשונית יכולה להיות של ועדה של שני עמיתים מהמחלקה של המוערך. עמית אחד ייבחר על ידי הדקאן, והאחר – על ידי המוערך. ההערכה בשלב זה תהיה מעמיקה ויסודית, ובסיומה יועבר למוערך דוח כתוב עם רשימת הפעילויות המוצלחות שזוהו ורשימת הדברים הדורשים שיפור.

בשלב שני אפשר שמעריך התלקיט יהיה יחיד, למשל הממונה על המוערך.

כשלים אפשריים, קשיים ומגבלות בשימוש בתלקיטים להערכת ההוראה

מכיוון שהקריטריונים להערכה אינם מדויקים ומוחלטים, ומכיוון שההערכה היא בעיקרה איכותית ולא כמותית, עשויים להיות הבדלים גדולים בין הערכות התלקיט הנעשות על ידי אנשים שונים, ומשום כך מהימנות ההערכה עלולה להיות נמוכה. בעיה נוספת היא הזמן הרב שנדרש כדי להעריך תלקיט. גם כשהתלקיט כתוב ומאורגן היטב, נדרשות לפחות שעתיים כדי לנתח ולהעריך אותו היטב וכדי להסיק ממנו מידע מועיל.

- האם הוצגו עדויות מבוססות המראות על ביצועים ולא רק הצהרות המתבססות על חשיבה ורפלקציה?
- האם הסילבוס והערכת הקורס והתצפיות של העמיתים מתאימים באופן עקבי להצהרת הפילוסופיה האישיה?
- האם התלקיט מציג עדות שהסטודנטים אכן למדו את שנועד להם ללמוד בקורסים של המרצה?
- האם המאמצים שנעשו על ידי המוערך לשפר את הוראתו באים לידי ביטוי בהערכתו על ידי עמיתיו או על ידי ביצועי הסטודנטים בקורסים שלו?

נושאים נוספים אפשריים לכלילה בין הקריטריונים

אלה יכולים להיות: איכות חומרי ההוראה והלמידה, סוגי המשמיות והמטלות לסטודנטים, ביצועי הסטודנטים את המטלות, פעילות יצירתית ומלומדת בהוראה ובלמידה, התפתחות מקצועית בהוראה ובקידום הלמידה והסילבוס של הקורס.

מי יעריך את התלקיט?

ניתן להעריך את התלקיט בכמה רמות וקביעת מעריך התלקיט

להלן מקורות אפשריים לקריאה נוספת ולהעמקה בנושאים אלה:

- Boice, R. (1992). *The new faculty member*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Braskamp, L.A. & Ory, J.C. (1994). *Assessing faculty work: Enhancing individual and institutional performance*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Carol, N. & Wright, A. (1997). *Recording teaching accomplishment: A Dalhousie guide to the teaching dossier*, 5th ed. Halifax, NS: Dalhousie University Office of Instructional Development and Technology.
- Centra, J.A. (1993). *Reflective faculty evaluation*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Centra, J., Froh, P.C., Gray, P.J., Lambert, L.M. & Diamond, R.M. (1987). *A guide to evaluating teaching for promotion and tenure*. Center for Instructional Development, Syracuse University.
- Cerbin, W. (1994). The course portfolio as a tool for continuous improvement of teaching and learning. *Journal of Excellence in College Teaching*, 5, 95-105.
- Cross, K.P. & Angelo, T.A. (1993). *Classroom assessment techniques: A handbook for collage teachers*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
- Diamond, R.M. (1994). *Serving on promotion and tenure committees: A faculty guide*. Bolton, MA: Anker Publishing Company Inc.
- Dooris, M.J. (1997). *An analysis of the Penn State student rating of teaching effectiveness: A report presented to the university faculty senate of the Pennsylvania State University*. Retrieved May 14, 2003 from the Pennsylvania State University web site: www.psu.edu/president/pia/planning_research/reports/srte/1997/analysis.html
- Glassick, C.E., Huber, M.T. & Maeroff, G.I. (1997). *Scholarship assessed: Evaluation of the professoriate*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Jarvis, D.K. (1991). *Junior faculty development: A handbook*. New York: The Modern Language Association.
- Kirchling, W.R. (Ed.) (1978). Evaluating faculty performance and vitality. *New Directions for Institutional Research*, 20. San Francisco: Jossey-Bass.
- Murray, J.P. (1995). Successful faculty development and evaluation: The complete teaching portfolio. *ASHE-ERIC Higher Education Report*. Supplement series, 8. Washington, D.C.: Association for the Study of Higher Education.
- O'Neil, C. & Wright, A. (1992). *Recording teaching accomplishment*. Office of Instructional Development and Technology, Dalhousie University, Halifax, NS.
- Seldin, P. (1993). Evaluating teaching portfolios for personnel decisions. Chap. 5 in: *The teaching portfolio*, Bolton, MA: Anker Publishing.
- Seldin, P. (1993). *Successful use of teaching portfolios*. Bolton, MA: Anker Publishing Company, Inc.
- Seldin, P. (1997). *The teaching portfolio* (2nd ed.). Bolton, MA: Anker Publishing Company, Inc.
- Theall, M.I. & Franklin, J. (1990). Student Ratings of Instruction: Issues for Improving Practice. *New Directions for Uninstitutional Research*, 43. San Francisco: Jossey-Bass.
- Wagner, B.H. (1988). *Teaching Portfolio*. orion.math.iastate.edu/wagner/Teaching_Portfolio.html
- Evaluating your course*. Retrieved May 14, 2003 from Air Force Institute for Advanced Distributed Learning (AFIADL) www.maxwell.af.mil/au/afiadl/curriculum/icwguide/unit_7.htm
- Guidelines for evaluating teaching*. (2002). Retrieved May 14, 2003 from University of Michigan Center for Research on Learning and Teaching (CRLT). www.crlt.umich.edu/tstrategies/guidelines.html
- Report of the task force on assessing and improving teaching and learning at Indiana State University*. (1998). Retrieved May 14, 2003 from www.cednet.com/indiana.html